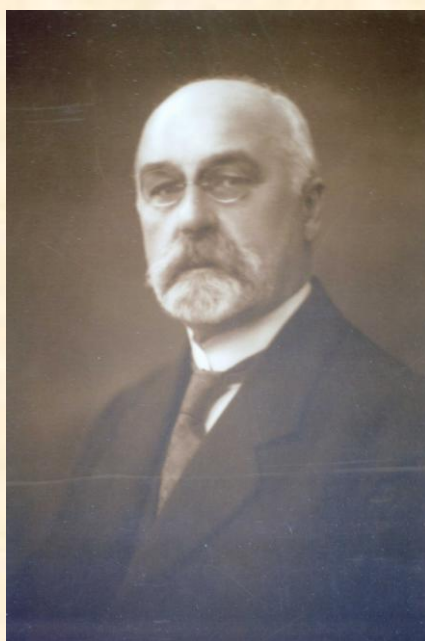

En resa från Stockholm till Vilhelmina 1923 Sexton dagar ur Irma Sohlmans dagbok

Sommaren 1923 reste bokförläggaren Arvid Sohlman från Stockholm med sina två döttrar, Irma och Barbro, upp till fjällvärlden. Irma var då 26 år gammal och hennes syster Barbro, kallad Babs, fyllda 16.

Arvid

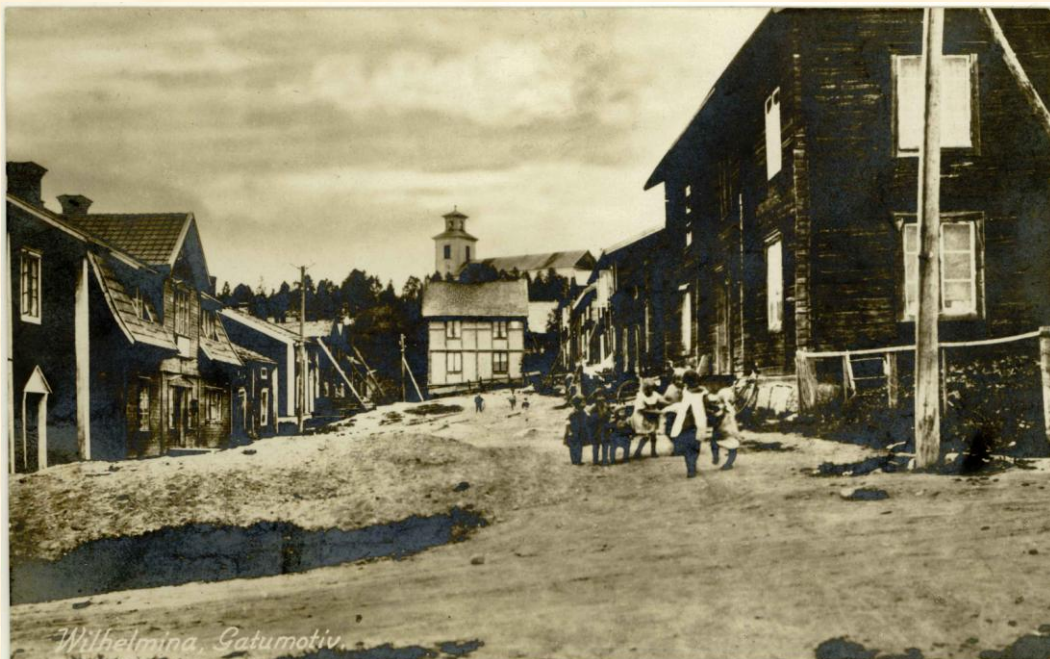
Irma

Barbro

Med i packningen fanns en kamera och Irmas dagbok, där hon ibland skrev ner händelser och upplevelser längs vägen. Avresedagen antecknade hon några rader om brådskan hon upplevde med att hinna med så mycket som möjligt på förlaget Nordisk familjebok, i vilket hennes pappa Arvid var verkställande direktör. Vid tidpunkten för avresan arbetade hon med det första bandet i 3:e upplagan av det kända uppslagsverket. Irma hade efter avslutade studier i geografi och språk i Uppsala fått anställning i det familjeägda företaget.

Från Stockholm gick färden med båt till Sundsvall, därefter till Härnösand och Sollefteå. Från Sollefteå åkte de bil till Strömsund och därifrån med tåg till Ulriksfors och Vilhelmina.

Tjaffs!

Är nu som du ser i Vilhelmina. Åkte nästan hela dagen på godståg igår. Vi bor på ett trevligt gästgiveri. I dag har vi varit på över 2 mils promenad, besett kyrkan, varit på bio. O.s.v. Det är väl fint att gå på bio i Vilhelmina! Men det var en herre här som gav oss en liten privatföreställning av en film över just trakter, som vi ska fara till nu. I morgon ska vi väckas kl. 7 och fara bil ned till båten, som går över malgomaj. – Hälsa mor, Hans har du väl blivit av med nu. Dom andra hälsar. Babban

Herr

Yngve Sohlman

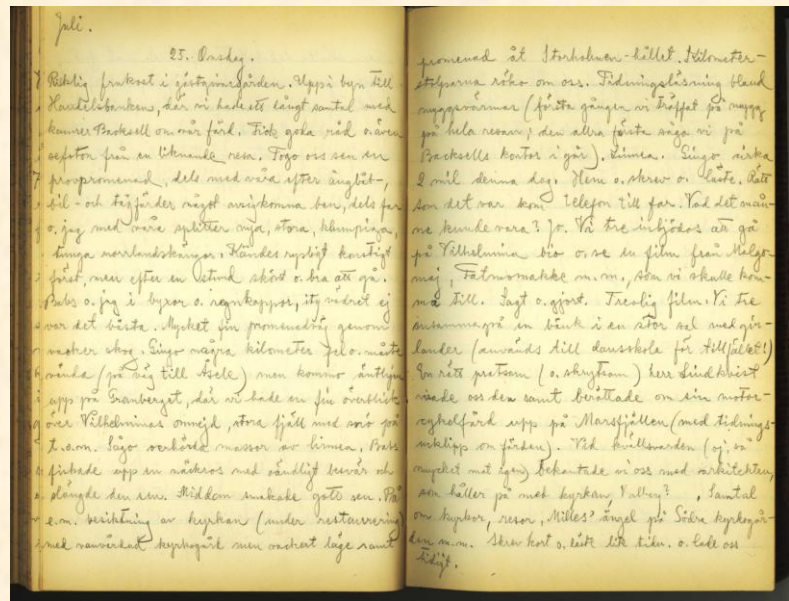
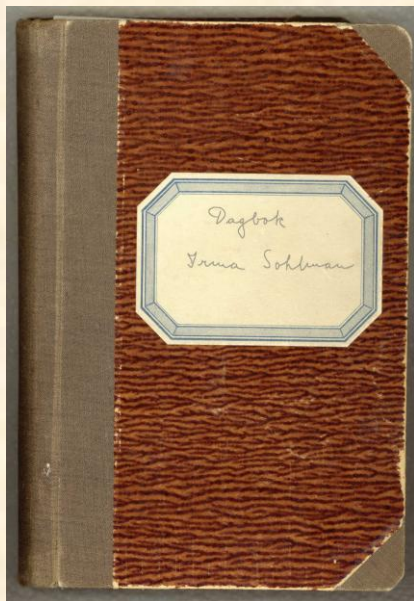
Nynäshamn

Bedarö.

Vykort skickat till lillebror Yngve, även kallad Pysse.

Från Storholmen en knapp mil utanför Vilhelmina klev man på ångbåten *Mars*, vilken förde de tre resenärerna upp längs Malgomajsjön till Stalonnäset.

Därifrån vandrade man 13 km till fots till Bångnäs. Här blev man hämtade med båt vilken gick över sjöarna Vuollelite, Kaskelite och Bielite. Efter att ha varit på resande fot i en vecka kom man då fram till Saxnäs. Därifrån gick färden med båt längs Kultsjön upp till Klimpfjäll.

Därefter tappade Irma inspirationen att skriva dagbok och har bara gjort korta noteringar vilka datum de avrest och anlant till olika platser. Klart är att färden gick över fjället till Jämtland, till Raukasjö, Ankarvattnet, Jorm, Gäddede, Hällingsåfallet, Bågede och Strömsund. På morgonen den 5:e augusti kom sällskapet tillbaka till Stockholm där de möttes av modern, Hanna, på Vasagatan. I sin dagbok skrev Irma att allt medan tåget susade fram genom Uppland så kändes det "Konstigt att se så mycket –hus o. vägar igen".

Frågan är hur de tre familjemedlemmarna planerade sin resa när de satt där hemma i Klarakvarteren i Stockholm? Tydligt var det kamrer Wancke, tillika styrelseledamot i Svenska Turistföreningen, som gav dem tips om färdvägar och övernattningsställen. Han omnämns på flera ställen i Irmas dagbok där det också framgår att han rest i Vilhelminafjällen flera gånger. Irma nämner att han i sin promemoria absolut fordrar att de ska bestiga Marsfjällen. Någon tur upp på Marsfjällen gjorde de emellertid inte eftersom fjällbon Axel Aron Johansson i Saxnäs avrådde dem till det. Han ansåg att det skulle bli för ansträngande. Istället valde de att bestiga Satsfjället.

En annan inspirationskälla för resan var kanske Svenska turistföreningens Resehandbok från 1923 där den del som behandlar sträckan Vilhelmina-Kultjön nästan till punkt och pricka beskriver samma färdväg, färd sätt och nyckelpersoner som familjen Sohlman kom att välja på sin resa. I Klimpfjäll kom man att bo hos Jon Persson och i Saxnäs hos Axel Aron Johansson, vilka bägge i resehandboken beskrivs kunna erbjuda "Gott logi". I Saxnäs var Axel-Aron byns allt i allo. Förutom att han var bonde och drev gästgiveri var han även veterinär, tandutdragare och byns förste kommunalpolitiker. Han var även pappa till Emma Ricklund, som en tid var gift med den kände konstnären Folke Ricklund från Anundsjö. Det var för övrigt även Emma som kom att ta över gårdens gästgiverirörelse i början på 1930-talet. Begreppet Saxnäsgården föddes under Emmas verksamhetstid.

Irma Sohlmans bilder och berättelser ger en glimt av Sveriges 1920-tal, kontrasterna mellan den framgångsrika storstadfamiljen och den enkla fjällbon, skillnaderna i livsstil och livsmiljö. I Sundsvall beställer sällskapet en fyra rätters middag med vin till, medan fisk, tunnbröd och mjölk var det som dukades fram varje måltid hos fjällbefolkningen.

I byn Klimpfjäll träffade de en liten lappgumma som hade rabarber i sin trädgård. Att man kunde tillaga dem visste hon, för det hade någon berättat för henne, men hur visste hon inte. Irma skriver i dagboken att "Vi undervisade henne så gott vi kunde".

I dagboken framgår också tydligt att sjöarna var de naturliga förbindelsevägarna i den norrländska geografin vid den här tiden. Båten var det mest självklara transportmedlet när man skulle färdas mellan byarna sommartid, något som är lätt att glömma idag då bilen har tagit över så gott som alla persontransporter i Norrlands inland.

Med Irmas personliga språk och stundtals målande beskrivningar är det ett rent nöje att läsa hennes dagbok. För att den ska bli lätt att läsa för alla har vi skrivit av texten och skrivit ut den i större storlek, utan att för den skull ändra på språket eller innehållet på annat sätt. Foton utan bildtext kommer från Irma Sohlmans fotoalbum.

Välkommen på en resa i 1920-talets Sverige!

Juli.

20. Fredag

På familjeboken 10-½ 1 o. arbetade oerhört för att hinna med mesta möjliga och sätta Greta in i det mesta. 23-24 arken arbetade hon med i form av sidkorrektur. Tog farväl av alla (Ruben Berg sa, att jag ej skulle niga samt att jag skulle lägga honom för mors fötter). Greta rätt nervös att nu få sköta allt ensam, men hon skall få extra korrekturhjälp om en månad (en herr Högman fr A.B.). Fru Johansson o. Wanda Lilliesköld resa på semester i morgon. -Hem o. duschade o. packade o. åt samt nedfor i bil till Skeppsholmen, där vi gingo ombord på "Westernorrland", far, Babs o. jag. Mor, Gugge o. Olle viftade av oss. Skulle gått kl. 3, kommo iväg först nära 4. Viftade åt Sandbergs vid Hasseludden (dom har amerik. släktingar där nu).

Sutto sen på kommandobryggan i sköna länstolar, för far kände kaptenen, baron Gyllenkrok, mycket hygglig o. bussig o. skojig. Andra gynnade nationer däruppe voro grossh. Regnander. Trevlig gubbe, en fru Gadelins (dotter till prof. vid Konradsberg) samt en scout Hamberg. Ljuvligt skönt! Tittade på Oskar Fredriksborg o. Furusund m. m. samt följde med på sjökortet alla fyrar o.s.v. Lite månsken ett slag också. Åto god kväll ombord (o. kaffe med dopp först). Babs o. jag + en främmande dam ha en hytt tillsammans, far en ensam. - Vi resa alla tre med var sin

ryggsäck (nya, fina Bergans norska modell, härliga, 34 kr. st.) samt en väska, som vi ska lämna från oss på vägen nästans. Jag har en ny hemmasydd sportdräkt av nåt blått hemslöjds möbeltyg, snygg, med byxor till, flotta. Babs dito av gult vindtyg. Far grön vinddräkt (T.v. reser han i vanliga grå kläder).

Juli.

21. Lördag

Vaknade kl. 6 i den rysligaste rullning. Babs vaknade strax efter o. vi kommo överens om att ta "Mother's ill" genast för att ej bli sjösjuka. Hunno dock knappt svälja det då Babs efter ansträngningen att hämta ner vattnet o.s.v redan var färdig o. jag mådde tjuvtjockt en stund o. följde sen hennes exempel för sällskaps skull. Ingen av oss mådde sen direkt illa med kvälningar utan fick bara otrevliga host- och spottattacker ideligen, Babs mest. Far kom o. hojtade åt oss kl. 9 ung. o. sen lite då o. då, men vi kunde ej gå upp. Babs låg en stund i fars hytt, men tyckte ej om ensamheten där. Från hytter runt om hördes att andra också voro sjuka. Äntligen kl. 1 började Babs klä sig o. kl. 2 var

även jag färdig, dödstrött o. knäsvag (värst att kamma sig). Det hade lugnat betydligt. Sutto länge tysta o. slöa i varsin stol i solen på kommandobryggan medan far o. kaptenen o. grosshandl. R. pratade o. Babs fick t.o.m lägga sig en stund i kaptенens hytt. Bättre o. bättre väder. Till Sundsvall flera timmar försenade (skulle varit där kl. 1), hade nämligen motvind. I land på gungande o. vingliga ben, alldeles yra i huvudet. Irrade lite omkring först o. styrde sen kōsan till Tivoli, där vi åt en festmiddag med vin o. 4 rätter (hade då ej ätit på 21 timmar!). Kände oss konstiga först, sen bättre. Besåg staden lite efteråt: torg, Gustav Adolf-staty, kyrkan (Johannes i förminskad skala), läroverk, Selångersån m m. Fann hela stans befolkning bestå av unga karlar i 20-årsåldern. Massor av bilomnibussar kors och tvärs. Rätt skönt att röra på benen. Kl. 4 gick vår båt vidare igen, ut genom Alnösundet. Lyckligtvis hade det lugnat alldeles. Sutto på kommandobryggan igen o. njöto av den allra härligaste solnedgång, underbar aftonhimmel o. lite månsken. Antagligen strax före 12 framme i Härnösand (i st. f. ½ 9!). Togo in på stadshotellet alldeles vid hamnen. Babs o. jag fingo ett jättestort rum med härliga sängar (som stodo stilla o. inte gungade!). Härligt att lägga sig!

Juli.

22. Söndag

Väckning ½ 7! Grymt. Rysligt tråkigt att behöva gå upp ur de härliga sängarna. Klädde oss vid frälsningsarmémusik från en lustångare i hamnen. Kaffe i hast o. sen ner till "Strömkanalen", som avgick 7.50 med Sollefteå som mål. Skön solig dag men rätt blåsigt. Foro uppför Ångermanälven, som först var bred som stora fjärdar men sen blev mer lik en älv. Massor av skolbarn på utfärd. Lade till vid det ena sågverket efter det andra o. bruk och fabriker. Kapten Dalbom inbjöd oss att sitta på kommandobryggan, där man hade charmant utsikt. Men häftiga regnskurar ibland. Rätt mycket timmer i älven, som vi törnade på ibland. Åto en god frukost ombord (o. sågo en full gubbe tappa sin hatt i sjön). Allt vackrare o. vackrare. Foro förbi Pelle Molins gård ej

långt från Sollefteå samt det höga Multräberget. Babs rådfrågade ideligen en bussig styrman om allting. Framme i Sollefteå vid ½ 4 – tiden. Marsch i regn in i själva staden till Hotell Appelberg, där vi sen intog en god o. nästan för riklig middag (glace två dar å rad!) Hela stan tycks bestå av beväringar; när vi åt räknade vi civila o. militärer genom fönstret o. dog av skratt åt ”3 civila gummor”. Sen marsch ut, tänkte gå till Nässjöfallet, 13 km fram o. åter, men funno efter en stund att det skulle bli för långt o. vände.

Väldigt vacker o. skön promenad i alla fall! Uppför älven. Vackra utsikter. Aftonsolbelysning (men tänk vad solen står högt på himlen här sent på kvällen!) Timmer. Men oj så mycket bilar o. motorcyklar på vägen hem. Gingo sen ner till bron över floden o. upp upp på en nipa, brant! Musik på vårt hotell, militärorkestern, så vi satt på hotellets altan o. skrev vikort o. drack punsch o. vatten. Och sen kunde vi inte somna heller med musiken alldeles inunder oss.

Juli.

23. Måndag

Låg rätt länge o. åto. en god o. stadig frukost hos Appellbergs. Kort promenad i stan. Start kl. 12 i en hotellet tillhörig bil, väldigt stor o. skön o. bra. Babs satt fram till bredvid chauffören Berglöf som körde utmärkt, far o. jag o. ryggsäckarna vräkte oss bak. 14 ½ mils färd Sollefteå – Strömsund på utmärkt bilväg och i bra väder, uppehåll hela dan men ingen överdriven värme; så en kopp kaffe hos en knarrig men av far upptinad gubbe i Ramsele smakade gott. Besåg kyrkan i Ramsele, utifrån. – Vacker väg, mest skog utan hus el. människor på långa, långa sträckor, för det mesta liten mager blandskog. I början o. på slutet en massa grindar, där traktens småungar höllo till o. öppnade. Dom fick först småslantar, men sen övergick vi till karameller, som Babs gav dem nävtals av. Vackra forsar ideligen (bl a. Nässjöforsen i början av färden). Sen följde vi Faxälven åt hela tiden. Far hade bett att få lugn fart, så det gick mest med 40-50 km i tim., men Babs ville åka fortare o. hejade på körsvennen så det gick upp till 70 o. slutligen på en lång, slät, fin vägbit ända till 80! Hade lyckligtvis mina stora glasögon med mig, som lite togo bort draget (har rätt ont i ögonen efter all blåst på sjöresorna, alldeles inflammerade). Foro förbi en massa platser med namn på –sele samt genom Ulriksfors till Strömsunds Grand Hotel. Framme vid 5-tiden. Åto middag, idel herrar de övriga gästerna. Sen skön kvällspromenad upp på ett utsiktstorn en bit från byn med gräsligt vacker utsikt över Strömsund (som inte är nåt att se) samt fjäll o. sjöar o. älvar åt alla håll i underbar kvällsbelysning! Hotellvärden Larzon bussig som visade oss hit. Skrev brev o. kort sen på kvällen, d.v.s. Babs skrev o. jag satt o. tittade på himlen (vi hade ett väldigt trevligt hörnrum 3 tr. upp) Man såg att läsa o. skriva till ½ 11!

Juli.

24. Tisdag

Mulet. Packade ihop våra grejor var o. en i sin rygsäck o. lämnade kvar vad vi ej behövde (bl.a. fars stadskostym) i en kappsäck på hotellet i Strömsund. Förbi kyrkan ner till stationen, där vi även fick lite Aftonblad. Tåg till Ulriksfors ½ 12 ung. Där började ett störtregn. Nytt tåg. 2:a klass. Ensam kupé för oss. Skönt. Tåget kröp fram långsamt, långsamt. Blevo mer o. mer försenade efter tidtabellen o. hörde till slut att vi hamnat på ett godståg som går 2 ggr i veckan i st.f. persontåget. Hade försummat att äta både i Ulriksfors o. i Hoting o. voro därför hungriga som ulvar, då vi kommo fram först kl. 7 i st.f. 4.55. Vid Dorotea m.fl stationer stodo vi en halv evighet. Äntligen framme i Vilhelmina togo vi för första gången ränselarna själva på ryggen o. vandrade till gästgiveriet, en bra bit. Oj ,vad dom kändes tunga! Hade ringt om rum i förväg, tur, för det såg fullt ut.

Gästgivaregården där Arvid, Babs och Irma Sohlman förmodligen bodde när de kom till Vilhelmina. Den låg ungefär där sjukstugans parkering ligger i dag, alldeles intill Volgsjövägen.

Far fick ett genomgångsrum med en liten, smal säng, stackare, men Babs o. jag ett riktigt trevligt rum med sköna sängar. Värden för operation i Stockholm; men dottern skötte det hela. Beställde mat fortast möjligt o. gav oss undertiden ut på språng efter Turistföreningens ombud, men hamnade hos pappa Backsell i st.f hos sonen (en riktig hedersgubbe förresten; en liten lapp stod och grinade åt oss på trappan). Äntligen mat ½ 9. Hade då ej ätit sen i morse i Strömsund! Nästan omöjligt att bli mätta, tyckte vi först, och åt och åt, smörgåsbord i långa banor åsså massor av lax. Togo sen en promenad till posten (som överallt här belägen i samband med stationen i ett slags ideligen återkommande röda hus med massor av vita knutar o. utsprång o. luckor). Upp i själva byn sen. Den såg ryslig ut!

Den norra delen av kyrkstaden med stallarna, troligen i början av 1930-talet.

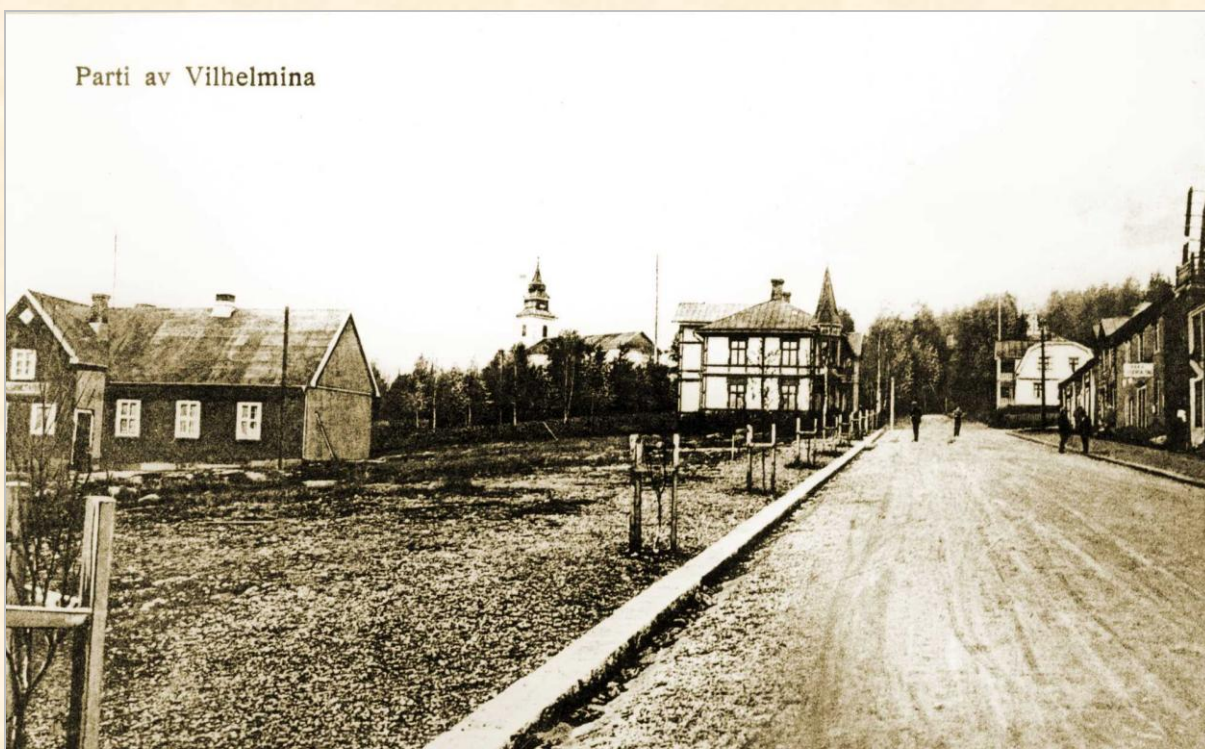
Branden den 5 september 1921 i kyrkstaden

En stor del därav brann nämligen upp 1921 o. där håller man nu på att bygga nya hus o. gator, så det var bara gropar o. diken att kliva i. Sorgligt bara att ej hela kåkstaden brann upp; en massa rysliga gamla kyrkstallar (rätt pittoreska, förstås) o. fallfärdiga hus i långa, täta längor stodo ännu kvar. Duggregn, grått o. trist.

*Stall och utedass i kyrkstaden år 1942.
Foto: Nils Eriksson*

© vbm

Parti av Vilhelmina

*Del av Vilhelmina kyrkstad strax efter branden 1921. Handelsbankens hus rakt fram i bild,
frälsningsarméns lokal till vänster.
Foto: Axel Ohrlander*

Juli.

25. Onsdag

Riklig frukost i gästgivargården. Upp i byn. Till Handelsbanken, där vi hade ett långt samtal med kamrer Backsell om vår färd. Fick goda råd o. även se foton från en liknande resa.

Kommunalstämman samlad på sockenstugans trapp våren 1914.

Från vänster: gästgivare Jonsson, häradsdomare Lars Backsell, skogsfaktor N P Johansson, provinsialläkare Vestman, järnhandlare Erik Sjödin, föreståndaren för Kooperativa Almgren, sakkörare Rudolf Lindahl, fjärdingsman E M Sundqvist.

Togo oss sen en provpromenad, dels med våra efter ångbåts-, bil- och tåg färder något avsigkomna ben, dels far o. jag med våra splitter nya, stora, klumpiga, tunga norrlandskängor.

Kändes rysligt konstigt först, men efter en stund skönt o. bra att gå. Babs o. jag i byxor o. regnkappor, ity vädret ej var det bästa. Mycket fin promenadväg genom vacker skog. Gingo några kilometer fel o. måste vända (på väg till Åsele) men kommo äntligen upp på Granberget, där vi hade en fin överblick över Vilhelmina omnejd, stora fjäll med snö på t.o.m. Sågo oerhörda massor av linnea.

Babs fiskade upp en näckros med oändligt besvär och slängde den sen.

Ombyggnation av kyrktornet, den 28 juli 1923.
Foto: Rickard Jonsson

Middan smakade gott sen. På e.m. besiktning av kyrkan (under restaurering) med vanvårdad kyrkogård med vackert läge samt promenad åt Storholmenhålet. Kilometerstolparna röko om oss. Tidningsläsning bland myggsvärmar (första gången vi träffat på mygg på hela resan; den allra första sågo vi på Backsells kontor i går). Linnea. Gingo cirka 2 mil denna dag. Hem o. skrev o. läste. Rätt som det var kom telefon till far. Vad det månne kunde vara? Jo. Vi tre inbjödos att gå på Vilhelmina bio o. se en film

från Malgomaj, Fatmomakke m.m., som vi skulle komma till. Sagt o. gjort. Trevlig film. Vi tre ensamma på en bänk i en stor sal med girlander (används till dansskola för tillfället!) En rätt pratsam (o. skrytsam) herr Lindkvist visade oss den samt berättade om sin motorcykelfärd upp på Marsfjällen (med tidningsurklipp om färden). Vid kvällsvarden (oj, så mycket mat igen) bekantade vi oss med arkitekten, som håller på med kyrkan, Valberg? Samtal om kyrkor, resor, Milles' ängel på Södra kyrkogården m. m. Skrev kort o. läste lite tidn. o. lade oss tidigt.

Juli.

26. Torsdag

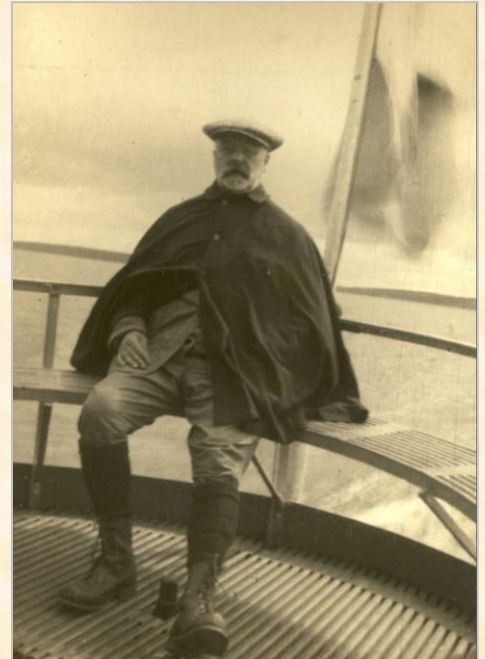
Första riktigt ansträngande dag. Väckning 7, inpackning, frukost. Sorgligt nog alldeles mulet o. grått o. kallt. Så vi satte på oss allt vi hade av ytterplagg, så ränselarna kändes ej så tunga. Bil $\frac{1}{2}$ 9 den 8 km. långa vägen till Storholmen. Fordbil, hoppade rysligt trots bra väg.

Ångbåten Mars som ägdes av Ångermanälvens Flottningsförening. Båten hade tidigare använts för kustfart och hette då Neptun. När den kom till Malgomaj 1918 ändrades namnet till Mars.

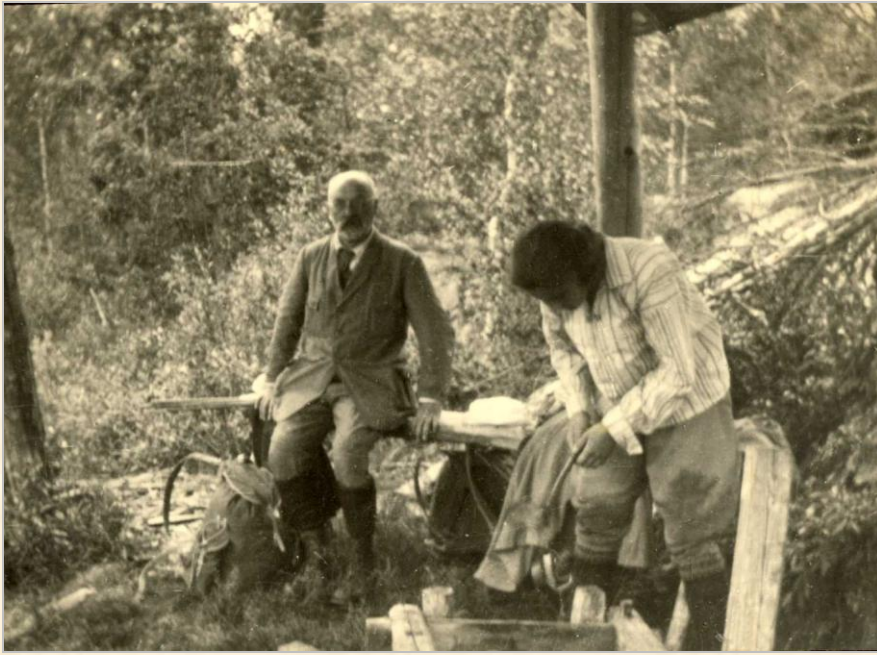
Vid Storholmen ombord på "Mars", kapten Lundberg junior. Far hade tingat plats så vi skulle få rum, men vi voro de enda passagerarna! Utom den lilla lappen vi sett i förrgår, som nu bespetsat sig på att få bli förare o. bärare åt oss. Men vi sa, att vi skulle reda oss själva. Så han såg så ledsen ut.

Först över två mindre sjöar, Maksjön och¹., sen ut på själva Malgomaj. Väldigt vackert med vackra skogsklädda stränder.

Byn Skansholm m.fl. passerades, de ligga på strandsluttningarna med ängar runt om. 3 passagerare till, en av dem roddes i land mitt i skogen sen. Lappen blev även ilandrodd senare med en kolossal packning + en stor trasig skorsten, rest från branden i Vilhelmina. Ömt farväl (far gav honom en krona för att han gick miste om att bära åt oss). I slutet av sjön Prästholmen, där kristendomen först predikades här uppe på 1500-talet. Underbart vackert. Det började ösregna just som vi kommo fram till Stalonäset. En massa arbetare samlades o. beikade oss. Avtågade efter en stund (kl. ½ 2) med ränselarna på ryggen på den 13. km långa, raka, nybyggda vägen till Bångnäs. Min rygsäck rätt tung, så far övertog mina skor t. v. (har näml. massor av tunga karameller att skänka bort på vägen).

¹ Sjön är Varesen

Rysligt regn efter en stund, så vi satte oss under ett regnskydd vid en källa vid väggkanten, men traskade sen på allt genomvåtare o. blötare. Det gick trots allt rätt bra att gå. Vid 5-tiden framme hos Erik Nilsson i Bångnäs, där vi fick kaffe (hade själv med oss smörgåsar, för dom va fattiga). Torkade lite o. vilade oss. Far hälsade dom ifrån kamrer Wancke, som rest här flera gånger o. känner folket i alla gårdar o. berättade om hans benbrytningsolycka m. m. Vi gav gummorna karameller o. dom sa "Tack!" Ringde till Saxnäs o. bad om hämtning kl. 9 med båt samt bad om rum.

Start kl.6 med Erik Nilsson o. 2 unga pojkar i en Archimedes. Först över Vuollelite, den första av de tre Litesjöarna. Uppehåll en stund. Oerhört vackert, särskilt den underbart vackra grönskan utmed stränderna!

Så här kunde en del vägar mellan byarna se ut förr i världen, spänger utlagda över en myr. På den här bilden går kyrkoherde Lars Dahlstedt längst fram. Saman längst bak hjälpte förmodligen till att bära herrskapets packning. Dahlstedt ivrade för turismen redan i slutet av 1800-talet och skrev bland annat en artikel i Svenska turistföreningens årsskrift 1888 som handlade om möjligheten att göra sträckan Vilhelmina – Fatmomakke till en attraktiv turistled. Den gästfriheten och hjälpsamhet som kunde erbjudas här i lappmarken var beundransvärd. Så här skriver kyrkoherden: ”Kommer någon turist så rustad hitupp och önskar företaga en fjällresa tillsammans med prästen i Wilhelmina, ber jag få begagnad tillfället härmed helsa honom hjertligt välkommen! Och skall det blifva mig ett lika kärt som efterlängtadt nöje att få icke allenast bereda honom (och hvarför icke även henne!) den vederqvickelse en oansenlig prestgård i Lappland kan erbjuda, utan äfven söka förhjelpa dertill, att turistfärden genom denna stora församling (nära 78 qv.mil) måtte blifva så dräglig som möjligt”.

Foto: Lars Dahlstedt

Marsch en bit med packningarna o. motorn över en "märka" på spänger o. stenar till nästa sjö, Kaskelite. Vid dess strand besökte vi en tam berguv, som ett lag vägarbetare hade som husdjur i en stor träbur. Hiskeligt gula ögon. Mycket mygg. Fort över den sjön, farväl åt ynglingarna, som fingo tobak, marsch över ny "märka" o. till slut färd över den längsta sjön, Bielite.

Juli.

27. Fredag

Fingo till allmän förtjusning kaffe på sängen på morgonen, ett bra sätt att fira mors födelsedag på, tyckte vi. Bestämde oss för att, trots det fina vädret, ej fara över sjön o. bestiga Marsfjällen, vilket kamrer Wacke visserligen absolut fordrar i sin promemoria men vilket Axel-Aron avrådde oss från såsom för ansträngande. Beslöto tillsvidare ta en mindre tur, o. dom anvisade oss Satsfjället såsom lagomt.

En artist, herr Hedberg, bodde hos Johanssons o. gav även anvisningar (såg rätt fånig ut). Start efter frukost o. nytt kaffe med dopp (3 mål redan alltså) vid 10- ½ 11-tiden, vi tre med en liten pys Hernfrid som vägvisare.

Juli.

28. Lördag

Babs dålig i magen, har antingen druckit för mycket kaffe på sistone el. för mycket kallt fjällvatten i går. Så hon låg när far o. jag efter morgonkaffet togo oss en sjön men sval dopp vid en sandstrand o. sen, åt o. sen togo oss en liten promenad o. besiktigade övriga gårdar vid Saxnäs. Mycket vackert. Sände iväg en förfärlig massa kort till släktingar o. bekanta samt flera rullar films som jag fått fel o. ej passa till min kamera, nedrigt! Kl. 12 hämtning i motor av Erik Persson från Klimpen vid andra änden av Kultsjön. Rätt skön färd, men duktig västvind, så vi måste gå stora krokar för att undvika att få in sjöarna. Sågo på Marsfjällen (o. skämdes lite) o. viken, där Fatmomakke lappkyrka ligger (som vi också hoppa över, då där ej är någon lappmäsas nu). Förbi Stornäs och andra byar o. efter en oändligt lång kanal-färd i ett å-delta voro vi i Klimpen så där vid 5-6 tiden. Det ligger mycket vackert på en lång sluttning o. består av cirka 8 gårdar.

Fettisdagsfirande i Jon Perssons kök i Klimpfjäll omkring 1910-1914.

Från höger: Skräddare Olle Larsson från Dorris, Jon Persson (med skägg) och hans hustru Maria. Stående längst bak i bild deras son Johan som dog ung i lungfel. Sittande i rutig blus hans fru Hulda. Till höger bakom Hulda Jon Perssons yngste son Melker.

Fingo alla bo o. äta i deras kammare. Kort kvällspromenad, bl.a. förbi lappgumma som i sin trädgård hade rabarber som hon påstod att hon hört säjas man kunde använda, men hon visste ej hur. Vi undervisade henne så gott vi kunde. Underbart vacker afton, sjön så blå så blå, minst lika fin som alpsjöarna o. lika vackra berg o. höjder omkring.

Men ändå ej detsamma, allt verkar här så ensamt och dystert o. melankoliskt. Särskilt far tyckte visst att det var väldigt fint här. –

Överallt dit vi kommer, har flickorna Franzén och Neumüller varit förut o. skrivit sina namn i böckerna. Och överallt drar far sin käpphäst, kamrer Wancke. Överallt få vi nu till alla måltider fisk, lax el. laxöring el. röding el. dyl. o. tunnbröd o. mjölk i långa banor, åsså gräsligt goda kakor. – Gav dom karameller här också, både gamla frun o. småpojarna (av vilken en hade stuckit ut sitt öga på ett dörrhandtag häromåret!) Tänkte lagt oss tidigt men så ljusst att man ej kunde förrän 11 unq. Babs o. jag i samma säng (först halm, så renskin, så lakan) o. far i en mindre bredvid. Hela kvällen samkväm med gårdens folk i köket, mjölkseparering åsågs.

Juli.

29. Söndag

Först kaffe på sängen som vanligt. Så klädde far sig o. försvann o. sen gick vi upp o. på dukades bordet o. vi åt fisk o. surmjölk o. smörgås. Gamla frun sjöng morgonpsalm till gitarr så det ekade (vi märkte inte först vad hon sjöng utan avbröt o. hälsade o. pratade).

Start vid 11-tiden efter kaffe med kakor (förstås). Hela gården samlad o. intresserad av avfärden. I byxor igen. Först rodd över ån, o. vår häst fick simma över. Den yngre sonen hjälpte till men vände om med båten, den äldre, gifta (med trevlig fru o. 2 små pojkar, den ena med bara ett öga) vid namn Johan Gustav, medföljde som vägvisare o. hästledare. Först bar det sakteliga men tröttsamt uppför o. uppför "genom lia", man blev varm o. törstig (far i synnerhet). Babs fick rida men ibland stiga av då det blev för sumpigt. Så småningom upp på själva fjället, där det var härligt o. skönt att gå på det fina mjuka riset o. mossan.

Soligt o. varmt, men alltid lite fläkt så här på höjderna. Snöklädda toppar o. höjder åt flera håll, mest bakom oss. Fotograferade. Kort karamell- o. pip-rast. Jag skulle rida själv ett slag, men höll på att fastna i ett kärr o. sen satte hästen av i galopp, så jag var nära att ramla av. Så sen fick Babs ha hästen ensam.

Mötte en hop halvilda hästar, som var svåra att bli av med trots stenar o. hojtningar o. höttningar. Över en bäck, plumsade i rätt duktigt. Rast vid Länsmansknölen, åt fisk m.m. o. torkade strumpor o. skor, men blev rätt fuktig att sitta. Tvättade o. drack ur bäcken bredvid oss. Fortsatt marsch, delvis över stora snöfält.

Juli.

*30. måndag
Raukasjö - Ankarvattnet*

Juli.

*31. Tisdag
Ankarvattnet - Jorm*

Aug.

*1. Onsdag
Jorm – Gäddede*

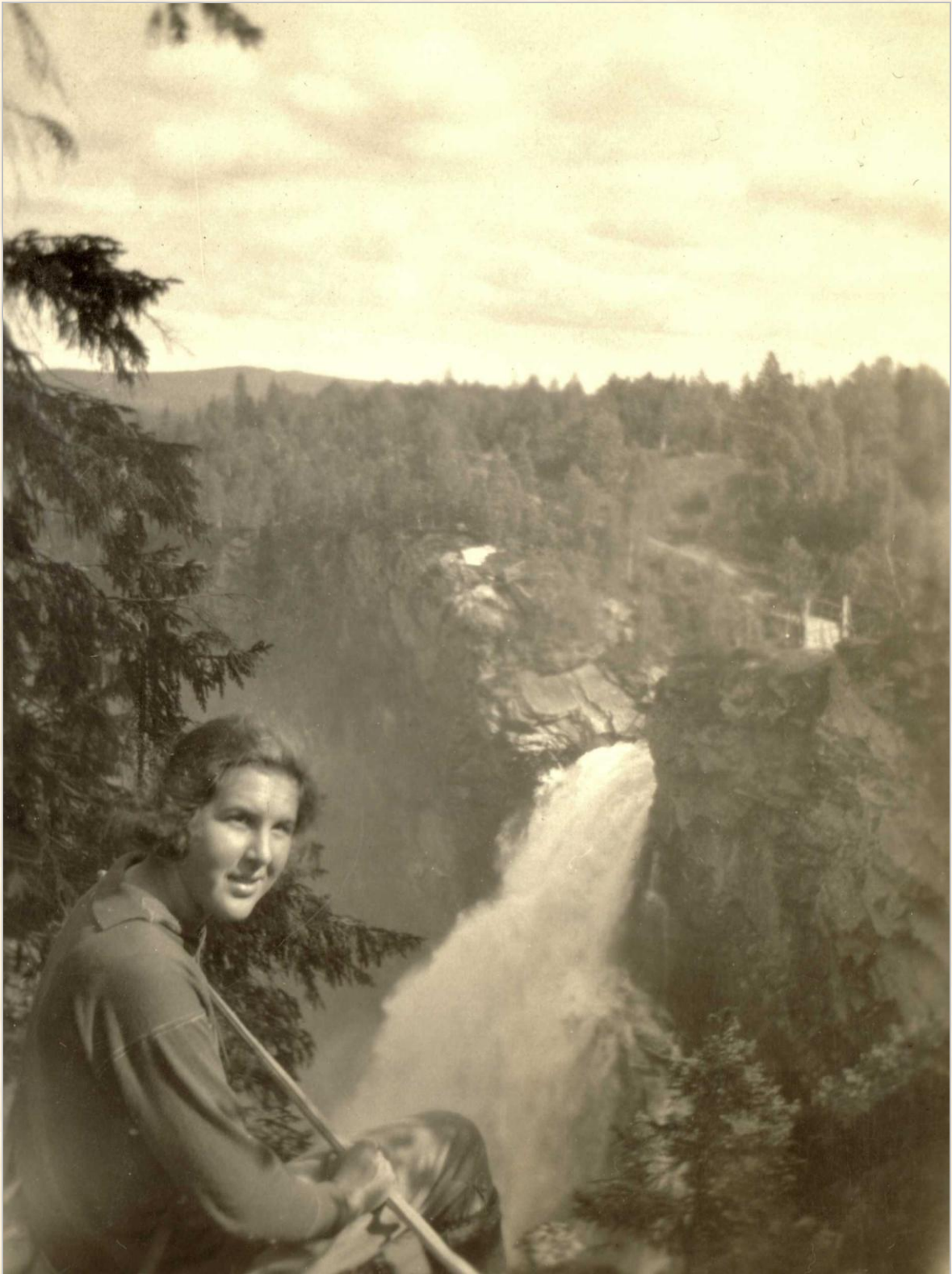
Aug.

*2. torsdag
Gäddede*

Aug.

*3. Fredag
Gäddede – Hällingsåfallet – Bågede. Soligt o. skönt.*

Gäddede – Hällingsåfallet – Bågede

Aug.

4. Lördag

Väckning 7, mulet, rusligt, ursch. Togo på oss alla våra kläder (Babs t. ex. 4 par byxor, far 2 skjortor, 2 västar, 1 kofta, 1 rock o. en krage). Kaffe på gästgivargården. Farväl åt hr. Svanström, som efter en stund skickade en yngling med varsin blommande "fjällbrud" som hälsning till Babs o. mig. Slog oss genast ombord på ångaren "Virgo" ihop med "de norske" o. hade riktigt trevligt tillsammans hela dan, d.v.s. från båten gick fr. Bågede kl. 8 till den kom till Strömsund vid 2-½3-tiden.

Harding död, påstås.*

(* U S A's president en kort period våren/sommaren 1923. Han avled den 2 augusti samma år, 57 år gammal).

Aug.

5. Söndag

Vaknade i Uppsala ung. Drack gott kaffe o. bullar i sängen ombord på tåget. Strålande vackert väder när vi susade fram genom Uppland förbi välbekanta stationer. Konstigt att se så mycket hus o. vägar igen! Till Stockholm kl. 9 där Babs o. jag för sista gången axlade våra ränslar o. tog fars mellan oss medan far var fin o. bar väskan. Möttes av mor på Vasagatan!

Irmas dagbok och fotoalbum finns idag i tryggt förvar hos Olle Nordzell, Barbros (Babs) son, i Nordmaling. Ett varmt tack till Olle, för att han lånade ut dem till oss.

Bilderna är hämtade från:
Irma Sohlmans fotoalbum
Vilhelmina kommuns fotoarkiv
Västerbotten Museums fotoarkiv
Vilhelmina församling
Olle Nordzells privatsamling

Texter o faktainsamling:
Laila Eliasson,
Vilhelmina Museum

Bildbearbetning:
Sten-Åke Svensson

Layout och montage:
Karl-Enar Björn

Barbro 101 år

Producerad av:
Medborgarskolan Vilhelmina och Vilhelmina Museum

